

BUSINESS મિત્ર Plus

‘ધાક-ધમકી’થી વસૂલાત કરનારી બેન્કો-નાણા સંસ્થાઓ સામે RBIની લાલ આંખ

લોન લીધા બાદ હપ્તા ભરવામાં વિલંબ થાય ત્યારે ગ્રાહકો પર દબાણ લાવવા માટે બેન્કો અને નાણાકીય સંસ્થાઓ દ્વારા પદાણી ઉઘરાણી કરવામાં આવતી હતી અને તેના કારણે લોન ગ્રાહકોને સામાજિક બદનામી થઈ રહી હતી, કેટલાક ગ્રાહકો માનસિક તાણમાં આવતા હોવાના કિસ્સાઓ બહાર આવ્યા છે. જે સદર્ભમાં આરબીઆઈએ નવા વ્યવસ્થા ઉભી કરી છે અને જે બેન્કો કે નાણાકીય સંસ્થાઓ લોન રીકવરી માટે રીકવરી એજન્ટોની મદદ લેતા હતા, અને તેઓ ગ્રાહકો ઉપર દબાણ કરીને વસૂલાત કરતા હતા, તેની સામે આરબીઆઈએ કડક માર્ગદર્શિકા બનાવી છે, જેનાથી હવે ગ્રાહકો પાસેથી લોનની વસૂલાત માટે ધાક-ધમકી, અપમાનજનક ભાષા કે સતત ફોન કરીને માનસિક દબાણ કરવાની પ્રક્રિયાઓ બંધ કરવામાં આવશે.



નહીં.

નવા નિયમોમાં રિકવરી કોલના સમયને લઈને પણ સ્પષ્ટતા કરવામાં આવી છે. રિકવરી એજન્ટો ગ્રાહકોને સવારે ૮ વાગ્યા પહેલાં અને સાંજે ૭ વાગ્યા પછી વસૂલાત માટે ફોન કરી શકશે નહીં. આ ઉપરાંત વારંવાર ફોન કરીને ગ્રાહકને પરેશાન કરવો કે સતત સંપર્ક કરીને માનસિક દબાણ ઊભું કરવું પણ નિયમોના દાયરામાં આવશે.

અથવા અન્ય પરિચિત વ્યક્તિઓનો સંપર્ક કરીને તેમને શરમમાં મૂકવા કે ગ્રાહક પર દબાણ લાવવાનો પ્રયાસ પણ હવે યોગ્ય ગણાશે નહીં. ખાસ કરીને ધાક-ધમકી, અપમાનજનક ભાષા અથવા જાહેરમાં ગ્રાહકની નાણાકીય સ્થિતિની ચર્ચા કરવા સામે RBIએ કડક વલણ અપનાવ્યું છે.

સોશિયલ મીડિયા અને ડિજિટલ માધ્યમોનો ઉપયોગ કરીને પણ ગ્રાહકની વ્યક્તિગત માહિતી જાહેર કરી શકાશે નહીં. ગ્રાહકની

આરબીઆઈની માર્ગદર્શિકાના મહત્વના મુદ્દા

- » ૧ જાન્યુઆરી, ૨૦૨૬થી નવા નિયમો અમલમાં આવશે.
- » રીકવરી માટે ફોન કે મુલાકાત માત્ર સવારે ૮થી સાંજે ૭ સુધી જ થશે.
- » શોક, તબીબી કટોકટી અથવા લગ્ન પ્રસંગે સંપર્ક ટાળવો.
- » ધાકધમકી, અપમાનજનક ભાષા અને વારંવાર ફોનગતિ પર પ્રતિબંધ.
- » સોશિયલ મીડિયા પરના ગ્રાહકની માહિતી કે ફોટા જાહેર કરીને દબાણ કરી શકાશે નહીં.
- » પ્રથમ મુલાકાત પહેલા એક દિવસ અગાઉ જાણ કરવી ફરજિયાત રહેશે.
- » રીકવરી એજન્ટ પાસે ઓળખપત્ર, અધિકૃત પત્ર અને બેન્કની વિગતો હોવી જરૂરી.
- » દરેક રીકવરી કોલનું રેકૉર્ડિંગ અને વિગતો ઓછામાં ઓછી છ મહિના સુધી સાચવવી પડશે.
- » રીકવરી એજન્ટોની ગેરવર્તન માટે પણ બેન્ક જવાબદાર ગણાશે.
- » ફાઇનાન્સ કરાવેલા ઉપકરણને ૩૦ દિવસ પછી મર્યાદિત અને ૬૦ દિવસ પછી સંપૂર્ણ રિમોટ લોક કરી શકાશે.
- » ધમસ્જન્સી કોલ્સ, એસએમએસ અને રોજગાર માટે જરૂરી સુવિધાઓ બંધ કરી શકાશે નહીં.
- » હામા ભરતા જ સ્માર્ટ ફોન, ટેબલેટ અને લેપટોપ લોક કરવાની પ્રક્રિયા માટે નિયમો નક્કી કર્યા છે. જો ગ્રાહકના બાકી હામા ચુકવવા બદલ ત્યારબાદ એક કલાકની અંદર તેને ફરીથી કાર્યરત કરવો પડશે, નહીંતર ગ્રાહકોને વળતર ચુકવવું પડશે.



ગોપનીયતા જળવાઈ રહે તે બેન્ક અને સંબંધિત સંસ્થાની જવાબદારી રહેશે.

ડિજિટલ યુગમાં મોબાઇલ ફોન ગ્રાહકની મહત્વની વ્યક્તિગત માહિતી ધરાવતું સાધન બની ગયું છે. આવી સ્થિતિમાં રિકવરી એજન્ટો દ્વારા ફોનમાં રહેલી માહિતીનો દુરુપયોગ ન થાય તે માટે પણ નિયંત્રણ જરૂરી બન્યું છે. નવા નિયમોનો મુખ્ય હેતુ ગ્રાહકની ખાનગી માહિતી અને વ્યક્તિગત ગોપનીયતાનું રક્ષણ કરવાનો છે.

આરબીઆઈએ પણ સ્પષ્ટ કર્યું છે કે રિકવરીની પ્રક્રિયામાં ગ્રાહકની માહિતીનો ઉપયોગ માત્ર જરૂરી હેતુ માટે જ થવો જોઈએ. ફોન નંબર, સંપર્કોની યાદી, સોશિયલ મીડિયા સંબંધિત માહિતી અથવા અન્ય વ્યક્તિગત ડેટાનો ગેરકાયદેસર ઉપયોગ કરી શકાય નહીં.

જો કોઈ ગ્રાહકને રીકવરી એજન્ટ તરફથી અયોગ્ય વર્તન, ધમકી કે સતત હેરાનગતિનો સામનો કરવો પડે તો ફરિયાદ કરી શકાય તેવી વ્યવસ્થા બેન્કે ઉપલબ્ધ કરાવવી પડશે. ફરિયાદોના રેકૉર્ડ અને રિકવરી કોલ્સની વિગતો જાળવવાની

જવાબદારી પણ સંસ્થાની રહેશે. આરબીઆઈના આ પગલાથી લોનની વસૂલાતની પ્રક્રિયામાં બેન્કની જવાબદારી વધુ સ્પષ્ટ બનશે અને ગ્રાહકોના અધિકારોનું રક્ષણ મજબૂત થશે. લોનની રકમ પરત મેળવવી નાણાકીય સંસ્થાનો અધિકાર છે, પરંતુ તે માટે ગ્રાહકની ગોપનીયતા, પ્રતિષ્ઠા અને માનસિક શાંતિ સાથે સમાધાન ન કરી શકાય. એ બાબતને નવા નિયમોમાં વિશેષ મહત્વ આપવામાં આવ્યું છે. આ માર્ગદર્શિકાનો મૂળ ઉદ્દેશ બેન્કો અને ગ્રાહકો વચ્ચેની વસૂલાત પ્રક્રિયાને વધુ પારદર્શક, શિસ્તબદ્ધ અને જવાબદાર બનાવવાનો છે.

રિકવરી એજન્ટો માટે આરબીઆઈના નવા નિયમો: ફોન કોલથી લઈને સોશિયલ મીડિયા સુધી ગ્રાહકોને પરેશાન કરવા પર નિયંત્રણ મુકાયું

ઊભું કરવું મુશ્કેલ બનશે.

નવી વ્યવસ્થા હેઠળ બેન્કો તથા અન્ય નિયંત્રિત નાણાકીય સંસ્થાઓએ પોતાના રીકવરી એજન્ટો દ્વારા ગ્રાહકો સાથે યોગ્ય અને સન્માનજનક વ્યવહાર થાય તેની ખાતરી કરવી પડશે. ગ્રાહક પાસેથી બાકી લોનની વસૂલાત કરવી જરૂરી છે, પરંતુ તેના માટે જ્યોગ્ય દબાણ અથવા હેરાનગતિનો સહારો લઈ શકાશે

ગ્રાહક સાથે વાતચીત કરતી વખતે એજન્ટ પોતાની ઓળખ સ્પષ્ટ કરવી પડશે. બેન્ક અથવા નાણાકીય સંસ્થાના પ્રતિનિધિ તરીકે વાત કરતા વ્યક્તિએ ગ્રાહકને જરૂરી માહિતી આપવી પડશે અને સંવાદ દરમિયાન શિસ્ત તથા ગોપનીયતાનું પાલન કરવું પડશે.

લોનની વસૂલાત માટે ગ્રાહકના પરિવારજનો, મિત્રો, પડોશીઓ

ભારતમાં સમૃદ્ધિના પ્રમાણમાં વૃદ્ધોની સંખ્યામાં વધુ ઝડપથી થઈ રહેલો વધારો

ડ્રાન્સકોર્મ રૂલ ઈન્ડિયા(TRI) ના એક નવા અભ્યાસ અનુસાર, વર્ષ ૨૦૫૦ સુધીમાં ભારતમાં ૬૦ વર્ષથી વધુ ઉંમરના લોકોની સંખ્યા ૩૪.૭ કરોડ થઈ શકે છે - જે દર પાંચ નાગરિકોમાંથી એકની બરાબર છે. વળી, આ વૃદ્ધ વસ્તીના લગભગ ૭૦ ટકા લોકો ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં રહેતા હશે. આ અહેવાલ એટલાથી આપે છે કે દેશ ઝડપથી વૃદ્ધત્વ તરફ આગળ વધી રહ્યો છે, જ્યારે આવકના સ્તરની દ્રષ્ટિએ ભારત હજી પણ તે વિકસિત દેશો કરતાં ઘણું પાછળ છે જેમણે આવા જ વસ્તી



વિષયક પરિવર્તનનો સામનો કર્યો હતો. આ તારણો TRI દ્વારા “રેમોગ્રાફિક ટ્રાન્સિશન, ઈવોલ્યુશન ફેમિલીઝ એન્ડ ધ ફ્યુચર ઓફ ધ કેર ઇકોસિસ્ટમ ઈન રૂલ ઈન્ડિયા” (વસ્તી વિષયક પરિવર્તન, બદલાતા પરિવારો અને ગ્રામીણ ભારતમાં સંભાળ પ્રણાલીનું ભવિષ્ય) શીર્ષક હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલા ચેતપત્રમાં સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યા છે. આ વ્હાઈટ પેપર સંસ્થાના “ઈન્ડિયા રૂલ કોલોક્વી”(IRC) દરમિયાન લેખીત કરવામાં આવ્યું હતું. અભ્યાસ અંદાજ લગાવે છે કે ૨૦૫૦

સુધીમાં દર ૧૦ માંથી લગભગ ૭ વૃદ્ધ ભારતીયો ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં રહેતા હશે, જેના કારણે પરિવારો અને સ્થાનિક સંભાળ પ્રણાલીઓ પર ભારે દબાણ આવશે. ૨૦૫૦ સુધીમાં, પાંચમાંથી એક ભારતીય - એટલે કે લગભગ ૩૪.૭ કરોડ લોકો - ૬૦ વર્ષથી વધુ ઉંમરના હશે, જેમાં લગભગ દસમાંથી સાત વૃદ્ધો ગ્રામીણ ભારતમાં રહેતા હશે. વસ્તી

૨૦૫૦ સુધીમાં, પાંચમાંથી એક ભારતીય - એટલે કે લગભગ ૩૪.૭ કરોડ લોકો - ૬૦ વર્ષથી વધુ ઉંમરના હશે, જેમાં લગભગ દસમાંથી સાત વૃદ્ધો ગ્રામીણ ભારતમાં રહેતા હશે. વસ્તી વૃદ્ધ થાય તે પહેલાં સમૃદ્ધ બનેલા ઘણા વિકસિત દેશોથી વિપરીત, ભારત ઘણી ઓછી આવકના સ્તરે આ વસ્તી વિષયક પરિવર્તનમાંથી પસાર થઈ રહ્યું છે

વૃદ્ધ થાય તે પહેલાં સમૃદ્ધ બનેલા ઘણા વિકસિત દેશોથી વિપરીત, ભારત ઘણી ઓછી આવકના સ્તરે આ વસ્તી વિષયક પરિવર્તનમાંથી પસાર થઈ રહ્યું છે તેમ અહેવાલમાં જણાવાયું છે. આ ચેતપત્ર વૃદ્ધો માટે સંકેતાર્થ રહેલા સર્પોટ બેઝ તરફ પણ ઈશારો કરે

છે. પ્રત્યેક વૃદ્ધ વ્યક્તિને ટેકો આપવા માટે ઉપલબ્ધ કાર્યશીલ વધના પુખ્ત વયના લોકો (વર્કિંગ-એજ એડલ્ડ્સ)ની સંખ્યા ૨૦૦૧ માં ૮.૪ હતી, જે ૨૦૨૬ સુધીમાં આવશે. ૨૦૫૦ સુધીમાં, પાંચમાંથી એક નેશનલ ફેમિલી હેલ્થ સર્વે (NFHS), લોન્ગિટ્યુડિનલ એજિંગ સ્ટડી ઈન ઈન્ડિયા (LASI), વસ્તી ગણતરીના અંદાજો, ટાઈમ યુઝ સર્વે અને અન્ય



વૃદ્ધ લોકોની લગભગ ૯૪ ટકા સંભાળ હજી પણ ઘરોની અંદર જ પૂરી પાડવામાં આવે છે, જેના કારણે વયથી જતી અને જટિલ સંભાળની જરૂરિયાતોને પૂરી કરવા માટે પરિવારના સભ્યોની સંખ્યા ઓછી બને છે. સંભાળ રાખવાનો આ બોજ અપ્રમાણસર રીતે મહિલાઓ પર આવી રહ્યો છે.

અહેવાલ અનુસાર, મહિલાઓ અવેતન સંભાળ કાર્ય પાછળ દિવસમાં આશરે ૩૦૫ મિનિટ વિતાવે છે, જ્યારે પુરુષો માત્ર ૫૬ મિનિટ વિતાવે છે, જે મહિલાઓની કાર્યબળ(વર્કફોર્સ) માં ભાગીદારીને મર્યાદિત કરે છે. આ ઉપરાંત, અભ્યાસમાં હવામાન પરિવર્તનને એક ઉભરતા પડકાર તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યો છે. હીટવેવ અને પૂર જેવી આત્યંતિક હવામાનની ઘટનાઓ મોડેલ વધુને વધુ તણાવ હેઠળ આવી રહ્યું છે. અભ્યાસમાં નોંધવામાં આવ્યું છે કે,

આ સાથે જ ભારતની રોગચાળાની રૂપરેખા (ડિસીઝ પ્રોફાઇલ) પણ ઝડપથી બદલાઈ રહી છે. અહેવાલમાં નોંધવામાં આવ્યું છે કે દેશમાં થતા કુલ મૃત્યુમાંથી લગભગ બે તૃતીયાંશ મૃત્યુ હવે બિન-ચેપી રોગો (NCDs) જેવા કે ગ્રાયાબિટીસ, હૃદયરોગ (કાર્ડિયોવાસ્ક્યુલર ડિસીઝ) અને કેન્સરને કારણે થાય છે.

એવું પણ જોવા મળ્યું છે કે આરોગ્યના બોજનો મોટો હિસ્સો અકાળ મૃત્યુને બદલે લોકો વિકલાંગતા અને લાંબાગાળાની બીમારીઓ સાથે લાંબુ જીવવાને કારણે વધી રહ્યો છે. લેખકો દલીલ કરે છે કે ભારતની હેલ્થકેર સિસ્ટમ મોટે ભાગે પ્રસૂતિ, સ્તીકરણ અભિયાન અને તીવ્ર બીમારીઓની સારવાર જેવી અવારનવાર આવતી જરૂરિયાતો માટે તૈયાર કરવામાં આવી હતી, જે તેને વૃદ્ધ માટે લીધી વસ્તીના પડકારોનો સામનો કરવા માટે બિનઅસરકારક બનાવે છે.

સોનાચાંદીમાં ઘટયા ભાવથી ઉછાળો - બીગટેક AI શેરોમાં થાક ખાતી તેજી



લો મુર્ત બંધ થયાને પાંચ મહીના થઈ ગયા છે. હોર્મુઝ ખોલવાના મામલે ઓમાન-ઇરાન વચ્ચે વાટાઘાટો ચાલુ છે. ડિમાન્ડ, ઘન્ટા કેપેકસ બુમ અને ક્રેડિટ ઓફટેક બેટા તહેવારોમાં વપરાશી માગ સારી દેખાય છે. એઆઇ પેન્સી ઓસરતા કોરિયા-તાઇવાન એઆઇ મેનિયા પણ થોડો થાલે પડયો છે. ભારતીય લાર્જ કેપ આઇટી શેરોમાં ડિપ બાયર એક્ટિવ શરુ થશે એમ કહેવું અનિશ્ચિત છે. અમેરિકા નેવલ વ્હોલેડેડેડ હટાવે, ઇસ્લામાબાદ સમજૂતીના ભંગ બદલ ઇરાનને વળતર આપે, સંકેશન અન્વયે ભંડોળ છુટુ કરે તો આગલ વાત બામે. દરમિયાન યેમેની હુથીએ બાળ અલ મેન્ડેલ પર રશિયા-યુક્રેનના હુમલા વધતા રશિયામાં ઈંદાબ કટોકટી સર્જાઈ છે. યુરોપમાં હીટવેવને પગલે એનર્જી ડિમાન્ડ- ઉર્જાસંકટ આવી શકે. ઇરાન- અગાઉ મુંબઈમાં બી ટુ બી પછી હવે ફરી પાછું ટેરિફિંગ ભૂત ઘુણવા માંડયું છે. ડેમોર્ક ઓનલેન્ડમાં સેનિકોની હાજરી વધારી દીધી છે. જાપાન અને જર્મની ડિફેન્સ બજેટમાં મોટા આયોજનમાં છે. અમેરિકામાં નવેમ્બરની ચૂંટણી અગાઉ મોંઘવારી- ટેરિફ- એઆઇ બબલ, ચીન-રશિયા સાથે કોલ્ડવોર એવા અનેક પડકારો ઉભા છે. શેરબજારોમાં એઆઇ - વેટનોલોજી શેરોની તેજીનો હાંફ રકતાય છે. ડાઉ અને નાસડાક્માં ઉછાળો વેચવાલી છે. આગળ પર કુડ ઓકટો-ડિસેમ્બર ૯૦-૧૧૦ ડોલર વચ્ચે સ્ટેબલ થાય તો કુગાવો વકરી શકે. ઘરઆંગણે શેરબજારોમાં સાવચેતીભર્યો આશાવાદ છે. ચોમાસુ

સકેરિય થતા વરસાદની ખાદ ઘણી ઓછી થઈ છે. પાક-પાણીનું ચિત્ર સુધર્નું છે. ઓટો સેલ્સ, પાવર ડિમાન્ડ, ઘન્ટા કેપેકસ બુમ અને ક્રેડિટ ઓફટેક બેટા તહેવારોમાં વપરાશી માગ સારી દેખાય છે. એઆઇ પેન્સી ઓસરતા કોરિયા-તાઇવાન એઆઇ મેનિયા પણ થોડો થાલે પડયો છે. ભારતીય લાર્જ કેપ આઇટી શેરોમાં ડિપ બાયર એક્ટિવ થતા ઘટયા ભાવથી શાનદાર ઉછાળો આવ્યો છે. એફઆઇઆઇ અને એઇડીઆઇ ફ્લોમાં પણ વધારો થયો છે. એફડીએનઆર ડેમિટન્સમાં સતત વધારો થતા ફોરેક્સ રિઝર્વ ૬૯૨ અબજ ડોલર થઈ ગયા છે. ૭૧૫ યેમેની હુથીએ બાળ અલ મેન્ડેલ પર રશિયા-યુક્રેનના હુમલા વધતા રશિયામાં ઈંદાબ કટોકટી સર્જાઈ છે. યુરોપમાં હીટવેવને પગલે એનર્જી ડિમાન્ડ- ઉર્જાસંકટ આવી શકે. ઇરાન- અગાઉ મુંબઈમાં બી ટુ બી પછી હવે ફરી પાછું ટેરિફિંગ ભૂત ઘુણવા માંડયું છે. ડેમોર્ક ઓનલેન્ડમાં સેનિકોની હાજરી વધારી દીધી છે. જાપાન અને જર્મની ડિફેન્સ બજેટમાં મોટા આયોજનમાં છે. અમેરિકામાં નવેમ્બરની ચૂંટણી અગાઉ મોંઘવારી- ટેરિફ- એઆઇ બબલ, ચીન-રશિયા સાથે કોલ્ડવોર એવા અનેક પડકારો ઉભા છે. શેરબજારોમાં એઆઇ - વેટનોલોજી શેરોની તેજીનો હાંફ રકતાય છે. ડાઉ અને નાસડાક્માં ઉછાળો વેચવાલી છે. આગળ પર કુડ ઓકટો-ડિસેમ્બર ૯૦-૧૧૦ ડોલર વચ્ચે સ્ટેબલ થાય તો કુગાવો વકરી શકે. ઘરઆંગણે શેરબજારોમાં સાવચેતીભર્યો આશાવાદ છે. ચોમાસુ

૨૭૫૦૦૦ વચ્ચે ૪૬ થઈ શકે. હાલનો સુધારો વચગાળાનું કંકેશન દેખાય છે. બજાર હાલ પુરતું તો બોટમઆઉટ થઈ ગયું છે. ચીન હોંગકોંગને એશિયામાં બુલિયન હબ તરીકે પ્રમોટ કરવા ચીનથી હોંગકોંગમાં સોનું મોકલી રહ્યું છે. સિંગાપોરની બુલિયન હબ તરીકેની મોનોપોલી માટે હોંગકોંગ મોટો પડકાર બની શકે છે. હોંગકોંગ શેરબજાર ઘણું મોટું છે. લંડન મેટલ એક્સચેન્જનું માલિક હોંગકોંગ છે એટલે લંડન બુલિયન કે લંડન મેટલ એક્સચેન્જ જેવી ઇકોસિસ્ટમ માટે સિંગાપોર સાયમેક્સ કરતા એચકેઈએક્સના લોંગ ટર્મ પ્રોપેક્ટસ બળવાતર છે. એઆઇ-ઇવી-ડિફેન્સના સંદર્ભમાં પ્લેટિનમ અને પેલેડિયમ પણ બોટમ આઉટ થઈ ગયા છે. પ્લેટિનમની રેન્જ ૧૬૬૦-૨૦૨૦, પેલેડિયમની રેન્જ ૧૨૮૦-૧૬૬૦, ચાંદીની રેન્જ ૫૫-૭૩, સોનાની રેન્જ ૪૧૮૦-૪૬૬૦ દેખાય છે. બેન્જ મેટલ્સમાં કોપર અને ઝિંકમાં

ચોમાસુ સક્રિય થતા ખરિફ મોલાતને જીવંતદાન-તહેવારોની માગ ખૂલવાની આશા

બિરેન વકીલ

ગમે તેમ કરી સપ્ટે-ઓક્ટો સુધીનો સમય પસાર કરી દે તો નવેમ્બરની ચૂંટણી આવી પુગે. ઝાઝી વાતના ગાડા ભરાય પણ હાલમાં ગલ્લ મામલે ઇરાનનું પલ્લુ હાવી છે. બીજી બાજુ રશિયા-યુક્રેનમાં વ્લેક સી-ઓગ્રોવ કર્ચ સ્ટ્રેટમાં ગ્રેઇન-ઓઇલ એસેટ પર રશિયા-યુક્રેનના હુમલા વધતા રશિયામાં ઈંદાબ કટોકટી સર્જાઈ છે. યુરોપમાં હીટવેવને પગલે એનર્જી ડિમાન્ડ- ઉર્જાસંકટ આવી શકે. ઇરાન- અગાઉ મુંબઈમાં બી ટુ બી પછી હવે ફરી પાછું ટેરિફિંગ ભૂત ઘુણવા માંડયું છે. ડેમોર્ક ઓનલેન્ડમાં સેનિકોની હાજરી વધારી દીધી છે. જાપાન અને જર્મની ડિફેન્સ બજેટમાં મોટા આયોજનમાં છે. અમેરિકામાં નવેમ્બરની ચૂંટણી અગાઉ મોંઘવારી- ટેરિફ- એઆઇ બબલ, ચીન-રશિયા સાથે કોલ્ડવોર એવા અનેક પડકારો ઉભા છે. શેરબજારોમાં એઆઇ - વેટનોલોજી શેરોની તેજીનો હાંફ રકતાય છે. ડાઉ અને નાસડાક્માં ઉછાળો વેચવાલી છે. આગળ પર કુડ ઓકટો-ડિસેમ્બર ૯૦-૧૧૦ ડોલર વચ્ચે સ્ટેબલ થાય તો કુગાવો વકરી શકે. ઘરઆંગણે શેરબજારોમાં સાવચેતીભર્યો આશાવાદ છે. ચોમાસુ

૭૭.૬૦ થયો છે. ચોમેર અચાજકતા વચ્ચે પણ રૂપિયો અને શેરબજાર મક્કમ છે એ જોતા આગળ જતા ઇરાન-રશિયા વોરમાં કોઈ અણધાર્યા પોઝિટિવ સમાચારો આવે તો શેરબજારોમાં અપસાઇડ બેકઆઉટ આવી શકે. ઘણા મોટા આઇપીઓ લાઇનઅપ છે. લિક્વીડીટી પણ સારા પાર્કિંગ સેન્ટરો શોધે છે. બુલિયન-બેન્જ મેટલ્સની વાત કરીએ તો સોનાચાંદીમાં તહેવારોનો મોસમ અગાઉ મુંબઈમાં બી ટુ બી જવેલરી એકઝિબીશન અગાઉ ડિમાન્ડ અપડીક દેખાય છે. લંડન સ્પોટ સોનું ૫૬૦૦૦ના ટોપથી ટૂટી ૩૭૭૦ થઈ ઝડપી રીબાઉન્ડ થઈને હાલ ૪૩૪૧ છે. લોકલ બજારમાં સોનું ૧૨૯૦૦૦ના બોટમથી ઉછળી ૧૨૨૦૦૦ થયું છે. ચાંદીમાં પણ ઘટયા ભાવથી ઉછાળો છે. ચાંદી જાન્યુઆરીમાં ૧૨૧ ડોલર થયા પછી એપ્રિલમાં ટૂટીને ૫૪ થઈ હાલમાં ૬૪ ડોલર છે. લોકલ ચાંદી જાન્યુઆરીમાંથી ૪૨૧૦૦૦ના ટોપથી ટૂટીને માર્ચમાં ૧૯૯૭૬૪૩નું બોટમ બની હાલ ૨૩૨૦૦૦ છે. દિવાળી સુધીમાં સોનું વધઘટા ૧૬૦૦૦-૧૬૫૦૦ અને ચાંદી ૨૫૦૦૦-

ઘટયા ભાવથી રિબાઉન્ડ આવ્યો છે. ચીનમાં ઘણા ખપા વિસ્તારોમાં પુર, નિકલ-કોપર-ટીનમાં ઘવી ડિમાન્ડ વધવા સામે સપ્લાય ડિસરપ્શનને વપરાશકારોનું કવરેઈ દેખાય છે. એલ્યુમિનીયમ અને ઝિંકમાં હાજર બજારમાં ટાઇટનેસ છે. ટેરિફ પ્રિમિયમ બીલ્ડ અપ થવા લાગતા બેન્જ મેટલ્સમાં કોપર- ઝિંક જેવી એઆઇ-ડિફેન્સ- ઘવી એક્સિટિવ મેટલ્સમાં ટકાઉ તેજી આવી શકે છે. એનર્જી બાસ્કેટમાં નાયમેક્સ કુડ ૬૭ ડોલરથી ઉછળી ૭૩ થઈ હાલ ૮૪ ડોલર છે. બો બે-ગ્રાઇ લીકમાં હોર્મુઝ ડિલ ન થાય તો કુડ ૯૦-૧૦૦ ડોલર વચ્ચે જવાની શક્યતા છે. નવેમ્બર ચૂંટણી અગાઉ સેરબજાર-કુડ- કન્સર્ની બજારો તેમજ જીઓપોલિટિક્સ તનાવ વધવાની આશંકાએ બજારોમાં વોલેટીલીટી વધશે. દ્રખના દુધ સોસિયલે એકાઉન્ટની એપીઆઇના ડેટા ફિડ્સ સંસ્થાકીય રોકાણકારોને મીલી સેકન્ડ્સ વહેલા ભળે એવા અલ્ગોફીડ મોડેલ એક લાખ ડોલરના ભાડે પ્રાય છે. મશીનરીડ ફીડ્ઝ હોવાથી અલ્ગો ફેડ્સને વિશેષ લાભ મળી શકે. લીગલ મેનિજ્યુલેશન જેવી આ સવલત પર ટીકટાર વરસે છે પણ હાલ તો બે જીતા વોઈ સિંકદર સાચુ ગણાય.

રોજગારી સર્જનની મોટી ક્ષમતા ધરાવતા ભારતના સાડા ચાર કરોડ ગ્રામીણ ઉદ્યોગો

ભારતના ૪.૩ કરોડથી વધુ ગ્રામીણ ઉદ્યોગો, જેમાંથી અંદાજે ૯૦ ટકા નેનો (અતિ સૂક્ષ્મ) ઉદ્યોગો છે, જે તેમને રોકાણ કરવાની, વિસ્તરણ કરવાની અને રોજગારી ઊભી કરવાની તક આપવામાં આવે તો તે રોજગાર બજાર અને આવક પર નોંધપાત્ર પ્રભાવ પાડી શકે છે, તેમ આઈડીઈનસાઈટ (IDInsight) ના સહયોગમાં ટ્રાન્સફોર્મ રૂલ ઈન્ડિયા (TRI) ના એક અહેવાલમાં જણાવાયું છે. “સ્ટેટ ઓફ રૂલ એન્ટરપ્રિન્વોરશિપ ઈન ઈન્ડિયા ૨૦૨૬” શીર્ષક ધરાવતો આ અહેવાલ શુક્રવારે જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો.

ટ્રાન્સફોર્મ રૂલ ઈન્ડિયા એ એક બિન-લાભકારી પહેલ છે જે સર્વસમાવેશી વિકાસને પ્રોત્સાહન આપવા માટે ગ્રામીણ સમુદાયો સાથે મળીને કામ કરે છે, જ્યારે આઈડીઈનસાઈટ એ ૨૦૧૧ માં સ્થપાયેલી એક ચેરિટી બિન-લાભકારી સલાહકાર, ડેટા એનાલિટિક્સ અને સંશોધન

સંસ્થા છે. TRI ની સ્થાપના ૨૦૧૬ માં થઈ હતી. આ સંસ્થાઓએ તેમના તારણો અને નિષ્કર્ષ પર પહોંચવા માટે એન્યુઅલ સર્વે ઓફ અનઇમ્પ્લોયમેન્ટ્સ સેક્ટર

માત્ર ૭ ટકા, અથવા આશરે ૩૦ લાખ ગ્રામીણ ઉદ્યોગો, નોકરીએ રાખેલા શ્રમિકોવાળા ઉદ્યોગો છે જે ઓછામાં ઓછા એક પગારદાર શ્રમિકને રોજગારી આપે છે. તેમનો હિસ્સો નાનો હોવા છતાં, કામે રાખેલા શ્રમિકોવાળા આ ઉદ્યોગો ૮૪ લાખ શ્રમિકોને રોજગારી આપે છે

એન્ટરપ્રાઇઝિસ (ASUSE) ૨૦૨૫ ના યુનિટ-લેવલ ડેટાનો ઉપયોગ કર્યો હતો. અહેવાલમાં જણાવાયું છે કે ૪૩ મિલિયનથી વધુ ગ્રામીણ ઉદ્યોગોમાંથી આશરે ૪૦ મિલિયન ‘ઓન-એકાઉન્ટ’ પડેલા છે - જે માત્ર માલિકો દ્વારા અથવા વગર પગારે કામ કરતા પારિવારિક

શ્રમિકો દ્વારા ચલાવવામાં આવે છે - જે કુલ સંખ્યાના લગભગ ૯૩ ટકા જેટલા થાય છે. તેનાથી વિપરીત, માત્ર ૭ ટકા, અથવા આશરે ૩૦ લાખ ગ્રામીણ ઉદ્યોગો, નોકરીએ

રાખેલા શ્રમિકોવાળા ઉદ્યોગો છે જે ઓછામાં ઓછા એક પગ